

Analysis of Iran's income inequality with emphasis on economic growth and urbanization

Amiri, L.¹ || Javaheri, B.² || Manochehri, S.³

Type of Article: Research

10.22126/pse.2025.11453.1169

Received: 29 November 2024; Accepted: 29 January 2025

pp. 33-54

Abstract

Identifying economic and non-economic factors affecting income inequality in developing countries is important for achieving sustainable development. The impact of economic growth and urbanization, by creating employment, developing infrastructure, and distributing benefits fairly, is of great importance in reducing income inequality. The aim of the present study is to analyze income inequality in Iran with an emphasis on economic growth and urbanization during the period 1992-2022 using the autoregressive distribution lag (ARDL) model. The index used for income inequality is the Gini coefficient index and the variables used in the study are economic growth rate, urbanization rate, inflation, oil rent, and degree of trade openness. The results show that the economic growth rate variable has a negative and significant effect on income inequality in Iran with a lag; the urbanization rate variable also has a positive and significant effect on income inequality. The findings of the study also show that oil rent has a negative and significant effect on income inequality. The results indicate that oil rent can lead to a reduction in income inequality in Iran due to economic dependence on natural resources and lack of economic diversification. According to the estimated results, the variables of inflation and the degree of openness to trade also have a positive effect on income inequality. Given the positive effect of economic growth and urbanization on income inequality, it is suggested that the government should consider policies and programs to create sustainable and equitable economic growth, facilitate employment and education opportunities, and create appropriate social infrastructure. On the other hand, implement equitable distribution policies and regional development programs to reduce income inequality in Iran and promote sustainable and equitable development at the national level.

Keywords: Income Inequality, Economic Growth, Urbanization, Autoregressive Model with Distributional Lags.

JEL Classification: I32, O41, R39, C51.

1. M.A. in Economics, Department of Economics, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Kurdistan, Sanandaj, Iran.

Email: ayla52309@gmail.com

2. Associate Professor, Department of Economics, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Kurdistan, Sanandaj, Iran (Corresponding Author).

Email: b.javaheri@uok.ac.ir

3. Assistant Professor, Department of Economics, University of Kurdistan, Sanandaj, Iran.

Email: manochehri@uok.ac.ir

Citations: Amiri, L., Javaheri, B., & Manochehri, S. (2026). "Analysis of Iran's income inequality with emphasis on economic growth and urbanization". *Public Sector Economics Studies*, 5(15), 33-54.

Homepage of this Article: https://pse.razi.ac.ir/article_3461.html?lang=en

1. Introduction

The relationship between income inequality, urbanization, and economic growth is one of the challenging topics in the economic literature. The direction of the causal relationship between income inequality, economic growth, and urbanization remains unclear due to their influential nature, and there is no solid empirical argument regarding the direction of causality of these variables. Considering the above, the main objective of this study is to analyze income inequality in Iran with an emphasis on economic growth and urbanization during the period 1992 to 2022 using the ARDL approach. The structure of the study is as follows: first, the theoretical foundations are discussed, then the background of the study is discussed. The research method and findings are presented, and finally, conclusions and suggestions are presented.

2. Theoretical framework

The relationship between income inequality and economic growth dates back to the study of (Kuznets, 1955). He proposed the theory that countries initially face increasing income inequality in their economic development path and after remaining constant at a certain level, inequality gradually decreases. In his theory, Kuznets considers economic development as the process of transition from a traditional economy to a modern economy and concludes that in the early stages of economic growth and development, the income distribution situation worsens because a limited number of people have the ability to move from the traditional to the modern sector. As a result, the wage gap between the traditional and modern sectors increases and in the later stages of economic growth and development, income distribution improves. In this case, more people are attracted to the industrial and modern sectors of the economy and gradually, due to the scarcity of labor in the traditional sector, the wage level in the traditional sector also increases and approaches the wage level of the labor force in the modern sector.

3. Methodology

The main objective of this study is to analyze income inequality in Iran with an emphasis on economic growth and urbanization. The effects of explanatory variables in many economic and financial models will face significant lags. These lags may be due to the cautious reactions and behaviors of economic agents towards events and policies or may be due to the economic structure. The effects of explanatory variables in applied studies do not only occur at the instant, but also probably some of the immediate effects and the other part occur over time. Lagged effects indicate that if the value of a variable changes today, its effect will occur in the coming days. Statistical models used to examine lagged effects are known as models with distribution lags. One of these models is the autoregressive

distribution lag (ARDL) model, the general form of which is as follows:

$$Y_t = \mu + \sum_{j=1}^p \gamma Y_{t-j} + \sum_{j=0}^q \beta_j X_{t-j} + U_t$$

4. Discussion

Oil rent variables, degree of trade openness and economic growth rate variable have a negative effect and urbanization rate and inflation variables have a positive effect on income inequality. Also, according to the results of the model estimation, the coefficient of the economic growth rate variable with a lag is (-0.000577), which has a negative and significant effect on income inequality in Iran because the economic growth rate usually affects income inequality with a lag or a delay. Also, in the study of Ghaffar et al. (2011), they concluded that the initial level of economic growth is not susceptible to income inequality, while a positive change in economic growth is susceptible to income inequality, which can only continue and improve if certain policies are applied. Also, based on the results obtained, the urbanization rate has a positive and significant effect on income inequality in Iran with a coefficient of (0.089383), meaning that if the urbanization rate increases by one unit, income inequality increases by (0.089383). It can be concluded that the increase in urbanization rate in Iran can be an important factor in income inequality. Improving economic conditions and urban facilities and industrial and commercial development in cities can help the disadvantaged and create better opportunities to improve the economic situation and income inequality. Other results include the negative and significant effect of the oil rent variable on income inequality in Iran. The estimated coefficient for this variable is (-0.090660), which shows that the increase in oil rent leads to income inequality in Iran. Inflation is also considered one of the significant variables on income inequality in Iran, and according to the results, in the short term, inflation has a positive and significant effect on income inequality with a coefficient of (0.046381). The degree of trade openness in the current period has a positive and significant effect on income inequality with a coefficient of (0.307104), and after a lag, the effect of the degree of trade openness on income inequality has become negative.

5. Conclusion and Suggestions

The main objective of this study is to analyze income inequality in Iran with an emphasis on economic growth and urbanization during the period 1992-2022 using the autoregressive distribution lag (ARDL) model. It is worth noting that the Gini coefficient variable was used to measure income inequality. The results of estimating the autoregressive distribution lag model in the present study show that the economic growth rate during the period has a direct and significant relationship with the level of income inequality. It should be noted that the findings of the study indicate that in the

long run, the economic growth rate has not had a significant effect on income inequality. The results of estimating the long-term autoregressive distribution lag model in the present study show that the urbanization rate during the period 1992-2022 has a direct and significant relationship with the level of income inequality. It is suggested that the government should consider policies and programs to create sustainable and equitable economic growth, facilitate employment and education opportunities, and create appropriate social infrastructure to facilitate the improvement of economic conditions and poverty reduction in Iran.

6. Ethical Considerations

6.1. Compliance with ethical guidelines

The present study has followed the scientific principles of research.

6.2. Funding

This paper it does not have the financial support of any organization.

6.3. Author's Contribution

The authors, while observing the ethics of publication, declare that they participated equally in this research.

6.4. Conflict of interest

The authors declare that there is no conflict of interest in this research.

تحلیل نابرابری درآمدی ایران با تأکید بر رشد اقتصادی و شهرنشینی

لیلا امیری^۱ | بختیار جواهری^۲ | صلاح‌الدین منوچهری^۳

نوع مقاله: پژوهشی

doi: 10.22126/pse.2025.11453.1169

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۹/۰۹؛ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۱/۱۰

ص ۳۳-۵۴

چکیده

شناسایی عوامل اقتصادی و غیراقتصادی مؤثر بر نابرابری درآمدی در کشورهای در حال توسعه به منظور تحقق توسعه پایدار حائز اهمیت است. تأثیر رشد اقتصادی و شهرنشینی، با ایجاد اشتغال، توسعه زیرساخت‌ها و توزیع عادلانه منافع اهمیت زیادی در کاهش نابرابری درآمدی دارد. هدف پژوهش حاضر تحلیل نابرابری درآمدی ایران با تأکید بر رشد اقتصادی و شهرنشینی طی دوره زمانی ۱۳۷۱ تا ۱۴۰۱ با استفاده از مدل خودرگرسیون با وقفه‌های توزیعی (ARDL) است. شاخص مورد استفاده برای نابرابری درآمدی، شاخص ضریب جینی و متغیرهای استفاده‌شده در پژوهش نرخ رشد اقتصادی، نرخ شهرنشینی، تورم، رانت نفت و درجه باز بودن تجارت است. نتایج نشان می‌دهد که متغیر نرخ رشد اقتصادی با یک وقفه تأثیر منفی و معنادار بر نابرابری درآمدی در ایران دارد؛ همچنین متغیر نرخ شهرنشینی تأثیر مثبت و معنادار بر نابرابری درآمدی دارد. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که رانت نفت تأثیر منفی و معناداری بر نابرابری درآمدی دارد. نتایج حاکی از این است که رانت نفت، به دلیل وابستگی اقتصادی به منابع طبیعی و عدم تنوع اقتصادی، می‌تواند به کاهش نابرابری درآمدی در ایران منجر شود. طبق برآورد نتایج، متغیرهای تورم و درجه باز بودن تجارت نیز تأثیر مثبتی بر نابرابری درآمدی دارند. با توجه به تأثیر مثبت رشد اقتصادی و شهرنشینی بر نابرابری درآمدی، پیشنهاد می‌شود دولت سیاست‌ها و برنامه‌هایی را برای ایجاد یک رشد اقتصادی پایدار و عادلانه، تسهیل امکانات اشتغال و آموزش و نیز ایجاد زیرساخت‌های اجتماعی مناسب در نظر بگیرد. از طرفی، سیاست‌های توزیعی عادلانه و برنامه‌های توسعه منطقه‌ای را اجرا کند تا نابرابری درآمدی را در ایران کاهش دهد و توسعه پایدار و عادلانه را در سطح کشور ترویج کند.

واژه‌های کلیدی: نابرابری درآمدی، رشد اقتصادی، شهرنشینی، مدل خودرگرسیون با وقفه‌های توزیعی.

طبقه بندی JEL: I32, O41, R39, C51.

۱. کارشناس ارشد، گروه اقتصاد، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران.

Email: ayla52309@gmail.com

۲. دانشیار، گروه اقتصاد، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران (نویسنده مسئول).

Email: b.javaheri@uok.ac.ir

۳. استادیار، گروه اقتصاد، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران.

Email: s.manochehri@uok.ac.ir

۱. مقدمه

نابرابری درآمدی به‌عنوان یکی از عوامل کلیدی شاخص توسعه اجتماعی - اقتصادی کشورها تعیین شده و به‌عنوان یک پدیده اجتماعی شناخته می‌شود. به گفته شاه^۱ (۲۰۱۳)، نابرابری درآمدی تنها در کشورهای با درآمد کم یا متوسط اتفاق نمی‌افتد، بلکه در کشورهای توسعه‌یافته و با سطح درآمد بالا نیز وجود دارد. در این زمینه، دولت‌ها با اتخاذ سیاست‌ها و اقدامات مناسب در تمامی حوزه‌های اقتصادی، اجتماعی و... سعی در ریشه‌کن کردن تدریجی نابرابری درآمدی در جوامع خود دارند؛ چرا که بهبود شرایط اقتصادی بر وضعیت نابرابری درآمدی و استانداردهای زندگی افراد جامعه تأثیر مثبت دارد و مستقیماً به توسعه اقتصادی - اجتماعی کمک می‌کند (Nguyen & et al, 2020).

ارتباط بین رشد اقتصادی و توزیع درآمد یکی از موضوعات مهم اقتصادی است که توجه اقتصاددانان توسعه را به خود جلب کرده است. در ادبیات اقتصاد توسعه همواره این پرسش وجود داشته که «آیا برای سرعت بخشیدن به رشد اقتصادی باید مقداری از نابرابری درآمدی را پذیرفت؟» بنابراین، روشن شدن رابطه بین رشد اقتصادی و توزیع درآمد می‌تواند پاسخ یکی از مهم‌ترین پرسش‌های اقتصاددانان توسعه، به‌ویژه در کشورهای در حال توسعه باشد؛ این کشورها همیشه دچار شکاف‌های عمیق نابرابری درآمدی در سطح جامعه بوده‌اند. در ایران نیز به‌عنوان کشوری در حال توسعه، به دلیل اهمیت بحث عدالت اجتماعی، ارتباط رشد اقتصادی و توزیع درآمد از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است (نوبهار و همکاران، ۱۴۰۲). رشد اقتصادی کارآمدترین راه برای رهایی یک کشور از نابرابری درآمدی و دستیابی به یک زندگی بهتر است. یافته‌های آدامز^۲ از مطالعات بین‌کشوری نشان می‌دهد که افزایش ۱۰ درصدی در درآمد یک کشور، نابرابری درآمدی را بین ۲۰ تا ۳۰ درصد کاهش می‌دهد (Mansi & et al, 2020).

شهرنشینی و نابرابری درآمدی دو جنبه حیاتی برای توسعه پایدار هر کشوری هستند که فرایند شهرنشینی ممکن است به کاهش بیشتر نابرابری درآمدی منجر شود، اما گاهی نیز ممکن است در واقع به یک کمک‌کننده نابرابری درآمدی تبدیل شود (Adams & Klobodu, 2019). شهرنشینی یکی از متغیرهای کلیدی اقتصادی بوده و به دلیل تأثیر تعیین‌کننده‌اش، اهمیت فراوانی در رشد و توسعه اقتصادی داشته است. شهرنشینی یکی از نتایج اصلی توسعه اقتصادی است؛ به طوری که رشد روزافزون جمعیت شهری در کشورهای جهان معمولاً بعد از انقلاب صنعتی و ابتدا در کشورهای اروپایی و سپس در کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه نمایان شد. شهرنشینی می‌تواند عامل مهمی در رشد اقتصادی باشد و تغییراتی را در توزیع درآمد در مناطق شهری و روستایی ایجاد کند (نوبهار و همکاران، ۱۴۰۲).

ایران از امکانات طبیعی وسیعی برای دستیابی به رشد اقتصادی برخوردار است. به علاوه، تأمین عدالت اجتماعی و رفع فقر و محرومیت از طریق ایجاد تعادل در توزیع درآمد و ثروت بین آحاد ملت مورد توجه و تأکید

1. Shah

2. Adams

قانون اساسی است. پس ضرورت دارد که راهبردهای توسعه کشور به رشد اقتصادی و توزیع عادلانه درآمد مبتنی باشد و بر اساس اهداف فوق برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری صورت گیرد. امروزه اقتصاددانان نه تنها از هم‌گسیختگی درآمدی بین طبقات بالا و پایین جامعه را به دید مزیت نمی‌نگرند، بلکه آن را مانعی بر سر راه رشد و توسعه اقتصادی پایدار می‌دانند (شاه‌آبادی و ساری‌گل، ۱۳۹۲). موضوع توزیع درآمد و تجزیه و تحلیل آثار توزیعی سیاست‌های اعمال شده برای افزایش رشد اقتصادی در محافل علمی و سیاست‌گذاری‌ها اهمیت بسیاری پیدا کرده است.

رابطه بین نابرابری درآمدی با شهرنشینی و رشد اقتصادی یکی از موضوعات چالش‌برانگیز در ادبیات اقتصادی است. جهت رابطه علی بین نابرابری درآمدی و رشد اقتصادی و شهرنشینی، به دلیل ماهیت تأثیرگذار آن‌ها، به شکل نامشخص باقی مانده است و استدلال تجربی محکمی در رابطه با جهت علیت این متغیرها وجود ندارد. در ارتباط با نوآوری پژوهش، مطالعات مختلفی درباره نابرابری درآمدی انجام شده که اکثر آن‌ها قدیمی است. در این مطالعه سعی شده تا از جدیدترین آمار موجود منتشر شده در پایگاه‌های داده رسمی استفاده شود و اثرگذاری متغیرهای رشد اقتصادی و شهرنشینی همراه با سایر متغیرهای عملکردی بر نابرابری درآمدی ایران تحلیل شود. این مطالعه قصد دارد تا خلأ موجود را پوشش دهد که همان نتایج و آمارهای قدیمی مربوط به مطالعات پیشین و عدم تحلیل روابط کوتاه‌مدت و بلندمدت بین متغیرهای رشد اقتصادی، شهرنشینی و نابرابری درآمدی است. همچنین تحلیل جدیدی از نابرابری درآمدی ایران با تأکید بر رشد اقتصادی و شهرنشینی را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد. هدف اصلی این پژوهش تحلیل نابرابری درآمدی ایران با تأکید بر رشد اقتصادی و شهرنشینی طی دوره زمانی ۱۳۷۱ تا ۱۴۰۱ با استفاده از رویکرد ARDL است. ساختار پژوهش به این صورت آورده شده که ابتدا به مبانی نظری و سپس پیشینه پژوهش پرداخته شده است. در ادامه روش پژوهش و یافته‌های پژوهش آورده شده و در پایان نتیجه‌گیری و پیشنهادها ارائه شده است.

۲. مبانی نظری

رابطه بین نابرابری درآمدی و رشد اقتصادی به مطالعه کوزنتس^۱ (۱۹۵۵) بازمی‌گردد. وی این نظریه را مطرح کرد که کشورها در مسیر توسعه اقتصادی خود، ابتدا با افزایش نابرابری درآمدی مواجه می‌شوند و پس از ثابت ماندن در یک حد معین، نابرابری به تدریج کاهش می‌یابد. کوزنتس در نظریه خود توسعه اقتصادی را فرایند گذر از اقتصاد سنتی به اقتصاد مدرن در نظر می‌گیرد و نتیجه می‌گیرد که در مراحل ابتدایی رشد و توسعه اقتصادی، وضعیت توزیع درآمد بدتر می‌شود؛ زیرا تعداد محدودی از مردم این توانایی را دارند که از بخش سنتی به بخش مدرن انتقال یابند. در نتیجه، اختلاف سطح دستمزد در میان بخش‌های سنتی و مدرن زیاد می‌شود و در مراحل بعدی رشد و توسعه اقتصادی، توزیع درآمد بهبود می‌یابد. در این حالت، تعداد بیشتری از مردم جذب بخش صنعتی و مدرن اقتصاد می‌شوند و به تدریج، به دلیل کمیابی نیروی کار در بخش سنتی، سطح دستمزد در بخش سنتی نیز افزایش می‌یابد و به سطح دستمزد نیروی کار در بخش مدرن نزدیک می‌شود.

1. Kuznets

از نظریه‌های دیگری که به بررسی رابطه رشد اقتصادی و توزیع درآمد پرداخته می‌توان به نظریه کالدور^۱ (۱۹۵۷) اشاره کرد. وی در الگوی خود نشان داد در صورتی که اقتصاد در وضعیت اشتغال کامل قرار داشته باشد و نرخ پس‌انداز درآمد ناشی از سود بیشتر از درآمد ناشی از دستمزد باشد، رابطه مستقیمی بین نرخ سرمایه‌گذاری و سهم سود درآمد وجود خواهد داشت. به این صورت که هرچه توزیع درآمد به نفع سرمایه‌گذاران تغییر کند، میزان بیشتری از درآمد به سرمایه‌گذاری اختصاص خواهد یافت که به دنبال آن رشد اقتصادی در این نظریه برحسب نرخ سرمایه‌گذاری، سریع‌تر خواهد بود (دهقانی و همکاران، ۱۳۹۶).

در مورد رابطه بین نابرابری درآمد و شهرنشینی نیز در ادبیات اقتصاد شهری نظریات مختلفی وجود دارد. در عصر حاضر، شهرنشینی به دلیل رشد بیش از حد به معضلی خطرناک تبدیل شده است که می‌تواند باعث ظهور بخش کاذب و غیررسمی شهرها، مشکلات زیست‌محیطی، رشد حاشیه‌نشینی شهری، کاهش رشد اقتصادی، نرخ بالای بیکاری و انواع ناهنجاری‌های اجتماعی، به‌ویژه نابرابری درآمدی شود (احمدی شادمهری و همکاران، ۱۳۹۸؛ نوبهار و همکاران، ۱۴۰۲). شهرنشینی مردم و منابع را از فعالیت‌های کشاورزی به سمت فعالیت‌های صنعتی سوق می‌دهد. این روند با افزایش نابرابری درآمدی همراه است و به افزایش درآمد در مناطق شهری نسبت به مناطق روستایی منجر می‌شود. در این راستا، گسترش شهرنشینی می‌تواند تمرکز عوامل تولید لازم برای رشد را دست‌کم در مراحل اولیه توسعه افزایش دهد و این تمرکز، موجب تخصیص مجدد نیروی کار از روستاها به مناطق شهری می‌شود (Ros, 2001).

تأثیر شهرنشینی بر نابرابری درآمد توسط کوزنتس (۱۹۵۵) مورد بررسی قرار گرفت. کوزنتس نشان داد که چگونه تغییرات جمعیتی در اثر صنعتی شدن، توزیع درآمد در کشور را تغییر می‌دهد. کوزنتس ادعا می‌کند در اولین مرحله از صنعتی شدن، شهرنشینی نابرابری را افزایش می‌دهد. کوزنتس همچنین بیان می‌کند که افزایش جمعیت در مناطق شهری در مراحل اولیه به معنای افزایش نابرابری درآمدی است. در نتیجه، با توجه به نظریه شهرنشینی کوزنتس، نابرابری به‌طور ذاتی در مراحل اولیه صنعتی شدن افزایش می‌یابد. به عبارت دیگر، بر اساس نظر کوزنتس، نابرابری درآمدی نتیجه اجتناب‌ناپذیر شهرنشینی است (Rauch, 1991). در حالت کلی، فرایند شهرنشینی موجب تغییر در ساختار اقتصادی و منافع اجتماعی و به تبع آن تغییر در درآمد افراد می‌شود. بنابراین، شهرنشینی می‌تواند تغییرات قابل توجهی در توزیع درآمد چه در کوتاه‌مدت و چه در بلندمدت ایجاد کند. شهرنشینی یکی از ویژگی‌های کلیدی توسعه اقتصادی و اثرگذار بر نابرابری درآمدی است و رابطه مثبتی بین شهرنشینی و نابرابری درآمدی وجود دارد. تأثیر شهرنشینی بر نابرابری درآمدی به عوامل مختلفی بستگی دارد و کانال‌های متعددی وجود دارد که از طریق آن‌ها شهرنشینی می‌تواند بر نابرابری درآمدی مناطق شهری و روستایی تأثیر بگذارد. تجمع جغرافیایی افراد و شرکت‌ها در شهرها و رشد شهری می‌تواند تقاضای بیشتری برای کالاها از مناطق روستایی به‌ویژه کالاهای کشاورزی ایجاد کند (Cuong, 2014).

1. Kaldor

برخی از اثرات شهرنشینی بر نابرابری درآمدی عبارتند از:

۱. فرصت‌های اشتغال: اول اینکه شهرها به‌عنوان مراکز اقتصادی و تجاری، معمولاً فرصت‌های شغلی بیشتری را ارائه می‌دهند. این امر می‌تواند فرصت‌های بهتری برای کسب درآمد و خروج از وضعیت نابرابری درآمدی را برای افراد فراهم کند. دوم اینکه شهرنشینی می‌تواند دستمزد کارگران روستایی را افزایش دهد. بنگاه‌ها در شهرها متراکم شده‌اند و نه تنها کارگران داخل شهرها بلکه کارگران روستایی نزدیک به شهرها را نیز جذب می‌کنند. علاوه بر این مهاجرت ناشی از تفاوت دستمزد بین شهری و روستایی می‌تواند باعث کاهش عرضه نیروی کار روستایی و در نتیجه افزایش دستمزد روستایی شود. خانوارهایی که به شهرها نزدیک هستند به احتمال زیاد فعالیت‌های شغلی غیرکشاورزی بیشتری دارند.
۲. دسترسی به خدمات و زیرساخت‌ها: شهرها معمولاً دسترسی به خدمات سلامتی، آموزشی، حمل‌ونقل و زیرساخت‌های اساسی مانند برق، آب و فاضلاب را بهبود می‌بخشند. این موارد می‌توانند به مردم در نابرابری درآمدی و بهبود شرایط زندگی کمک کنند.
۳. امکانات فرهنگی و تفریحی: شهرها معمولاً امکانات فرهنگی و تفریحی بیشتری را ارائه می‌دهند. این امکانات می‌توانند به افزایش کیفیت زندگی و رضایت افراد کمک کنند (Nathaniel, 2020).

۳. پیشینه پژوهش

در ادامه مهم‌ترین پیشینه‌های این پژوهش که ارتباط زیادی با موضوع دارند، به ترتیب مطالعات خارجی و داخلی در جدول ۱ آورده شده است.

جدول ۱. مطالعات داخلی و خارجی

نویسندگان	سال	روش	نتیجه اصلی
مطالعات خارجی			
Mogess et al	۲۰۲۳	GMM	رشد اقتصادی با نابرابری درآمدی همراه بوده است و سطح پیشین نابرابری درآمدی تأثیر شدیدی بر وضعیت نابرابری درآمدی فعلی در آن منطقه داشته است.
Zulher & Ratnasih	۲۰۲۱	رگرسیون خطی	سرمایه‌گذاری بالا باعث نابرابری درآمدی و بالعکس خواهد شد و فرصت‌های شغلی تا حدی بر تولید ناخالص داخلی تأثیر قابل توجهی دارد و حداقل دستمزد تأثیر چشمگیری بر کاهش نسبی نابرابری درآمدی دارد.
Nguyen et al	۲۰۲۰	از مدل‌های رگرسیون لجستیک	ارزش واردات، نرخ شهرنشینی و نرخ اشتغال تأثیر منفی بر نابرابری درآمدی دارند و متغیرهای تولید ناخالص داخلی و نرخ صادرات بر نابرابری درآمدی بی‌اثر هستند.
Amar & Pratama	۲۰۲۰	GMM	سطوح نابرابری درآمدی از طریق رشد اقتصادی در جهان در حال ظهور کاهش می‌یابد. سطوح نابرابری درآمدی و نابرابری درآمدی یک روند نزولی دارند.
Nwosa & Ehinomen	۲۰۲۰	ARDL	نابرابری تأثیر مثبت و معناداری بر رشد اقتصادی داشته است، در حالی که نابرابری درآمدی تأثیر غیرمعناداری بر رشد اقتصادی دارد.

مطالعات داخلی			
رشد اقتصادی بر نابرابری درآمدی در بلندمدت اثر مثبت و معنادار دارد، در حالی که رشد اقتصادی، رانت نفتی بر نابرابری درآمدی اثر منفی و معنادار دارند. مخارج تأمین اجتماعی بر نابرابری درآمدی در بلندمدت تأثیری ندارد.	ARDL	۱۴۰۲	زارع و همکاران
نتایج آزمون علیت دومیترسکو - هورلین نشان دهنده وجود رابطه علیت یک طرفه از شهرنشینی به نابرابری درآمدی و وجود رابطه علیت دوطرفه بین تولید ناخالص داخلی و نابرابری درآمدی در استان‌های ایران است. نتایج حاصل از برآورد مدل به روش پانل فضایی نیز نشان می‌دهد که متغیرهای نرخ شهرنشینی، تولید ناخالص داخلی سرانه و باسواد از مهم‌ترین متغیرهای اثرگذار بر نابرابری درآمدی در استان‌های کشور هستند.	پانل فضایی و آزمون علیت	۱۴۰۲	نوبهار و همکاران
متغیرهای نرخ شهرنشینی، تولید ناخالص داخلی سرانه و باسواد از مهم‌ترین متغیرهای تأثیرگذار بر نابرابری درآمدی در استان‌های کشور هستند.	پانل فضایی	۱۳۹۹	مهری
تأثیر شهرنشینی و مهاجرت بر نابرابری درآمدی در ایران مثبت و معنادار است.	خودتوضیح برداری (VAR)	۱۳۹۹	احمدی شادمهری و همکاران
رابطه مثبت و معناداری بین شهرنشینی و نابرابری درآمدی در ایران وجود دارد.	جوهانسون - جوسیلیوس و تصحیح خطا	۱۳۹۸	راجی و سیدنورانی
جهانی شدن و رشد اقتصادی اثر مثبت و معناداری بر نابرابری درآمدی دارند و هنگامی که افزایش یابند موجب نابرابری درآمدی و نابرابری در کشور می‌شوند.	جوهانسون - جوسیلیوس و تصحیح خطا	۱۳۹۸	افقه و همکاران

(منبع: یافته‌های پژوهش)

۴. روش پژوهش

هدف اصلی از این پژوهش تحلیل نابرابری درآمدی ایران با تأکید بر رشد اقتصادی و شهرنشینی است. اثرگذاری متغیرهای توضیحی در بسیاری از مدل‌های اقتصادی و مالی با تأخیرهای قابل توجهی روبه‌رو خواهد شد. این تأخیرها ممکن است ناشی از واکنش و رفتارهای همراه با احتیاط کارگزاران اقتصادی نسبت به وقایع و سیاست‌ها و یا ناشی از ساختار اقتصادی باشد. اثر متغیرهای توضیحی در مطالعات کاربردی نه تنها در لحظه فوری رخ نمی‌دهد، بلکه احتمالاً بخشی از اثرات فوری و بخش دیگر آن با گذر زمان اتفاق می‌افتد. اثرات تأخیری نشان‌دهنده این است که اگر امروز مقدار یک متغیر تغییر کند، تأثیر آن در روزهای آینده رخ می‌دهد. مدل‌های آماری که برای بررسی اثرات تأخیری به کار می‌روند به‌عنوان مدل‌های با وقفه توزیعی شناخته می‌شوند؛ یکی از این آن‌ها، مدل خودرگرسیون با وقفه توزیعی (ARDL) است که شکل کلی مدل به‌صورت زیر است (سوری، ۱۴۰۰):

$$Y_t = \mu + \sum_{i=1}^p \gamma Y_{t-i} + \sum_{j=0}^q \gamma X_{t-j} + U_t \quad (1)$$

جدول ۳. آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	میانه	بیشترین مقدار	کمترین مقدار	انحراف معیار	جاریک برا
ضریب جینی	۰,۳۹۸۱۴۰	۰,۳۹۹۲۵۰	۰,۴۱۹۱۰۰	۰,۳۷۵۰۰۰	۰,۵۸۵۵۹۰	۰,۵۸۵۵۹۰
نرخ رشد اقتصادی	۲,۷۵۵۱۸۲	۲,۷۰۲۱۱۲	۸,۸۱۵۰۸۷	-۳,۷۴۷۱۷۱	۳,۵۲۵۷۷۰	۰,۹۱۲۹۹۷
نرخ شهرنشینی	۰,۳۷۲۹۵۴	۰,۳۷۰۹۷۰	۰,۵۷۹۷۸۴	۰,۱۴۶۱۲۸	۰,۰۹۱۵۴۰	۱,۱۴۴۱۴۵
تورم	۱,۲۷۷۷۱۸	۱,۲۴۵۶۵۵	۱,۶۹۵۹۷۲	۰,۸۶۰۰۶۴	۰,۲۱۵۰۸۲	۰,۶۲۶۹۸۷
درجه باز بودن تجارت	۱,۶۳۸۳۸۵	۱,۶۴۲۹۵۴	۱,۷۶۶۳۰۱	۱,۴۶۵۸۰۲	۰,۰۶۸۲۷۴	۱,۲۹۳۱۸۲
رانت نفت	۱,۳۱۷۷۴۱	۱,۳۱۸۸۱۰	۱,۵۳۸۴۶۹	۱,۰۳۷۰۰۸	۰,۱۳۳۱۵۱	۰,۸۹۴۰۸۳

(منبع: یافته‌های پژوهش)

۲-۵. آزمون مانایی متغیرها

مانایی یا نامانایی سری‌های زمانی می‌تواند تأثیر مهمی بر نتایج حاصل از برآورد مدل داشته باشد. پیش فرض ابتدایی در برآورد مدل‌های سری زمانی، درجه مانایی متغیرهای مدل است. در جدول زیر نتایج آزمون ریشه واحد دیکی فولر تعمیم یافته (ADF) با وجود عرض از مبدأ و بدون روند آورده شده است:

جدول ۴. آزمون ADF برای مقادیر در سطح

نتیجه	یک بار تفاضل گیری		نتیجه	سطح		متغیر
مانا	۰,۰۰۰۰	-۷,۸۱	نامانا	۰,۱۱۴۸	-۳,۱۴	ضریب جینی
-	-	-	مانا	۰,۰۰۱۸	-۵,۰۰	نرخ رشد اقتصادی
-	-	-	مانا	۰,۰۰۲۱	-۴,۹۷	نرخ شهرنشینی
مانا	۰,۰۰۲۳	-۴,۹۲	نامانا	۰,۱۷۰۱	-۲,۹۲	تورم
مانا	۰,۰۰۰۲	-۶,۰۸	نامانا	۰,۰۷۸۱	-۳,۳۴	رانت نفت
مانا	۰,۰۰۳۷	-۴,۷۲	نامانا	۰,۰۴۵۵	-۲,۲۳	درجه باز بودن تجارت

(منبع: یافته‌های پژوهش)

با توجه به نتایج در جدول بالا می‌توان نتیجه گرفت که متغیرهای ضریب جینی، تورم، رانت نفت و درجه باز بودن تجارت با یک بار تفاضل گیری مانا شده و هم‌جمع از درجه یک هستند. بنابراین، با توجه به این نتایج مشخص می‌شود که درجه هم‌جمعی متغیرهای مورد استفاده در مدل متفاوت و هم‌جمع از درجه یک و دو هستند و زمینه انجام مدل ARDL فراهم شده است.

معناداری بر نابرابری درآمدی در ایران دارد؛ چرا که نرخ رشد اقتصادی معمولاً با یک وقفه یا یک تأخیر بر نابرابری درآمدی اثرگذار خواهد بود. همچنین غفاری^۱ و همکاران (۲۰۱۶) در مطالعه خود به این نتیجه رسیدند که سطح اولیه رشد اقتصادی مستعد نابرابری درآمدی نیست، در حالی که تغییر مثبت در رشد اقتصادی مستعد نابرابری درآمدی است که تنها در صورت اعمال سیاست‌های معین می‌تواند ادامه و بهبود یابد. همچنین بر اساس نتایج به‌دست‌آمده، نرخ شهرنشینی با ضریب $0/089383$ تأثیر مثبت و معنادار بر نابرابری درآمدی در ایران دارد؛ یعنی اگر یک واحد نرخ شهرنشینی افزایش یابد، نابرابری درآمدی $0/089383$ افزایش می‌یابد. می‌توان نتیجه گرفت که افزایش نرخ شهرنشینی در ایران می‌تواند به‌عنوان یک عامل مهم بر نابرابری درآمدی باشد. بهبود شرایط اقتصادی و امکانات شهری و توسعه صنعتی و تجاری در شهرها می‌تواند به قشر محروم کمک کنند و فرصت‌های بهتری برای بهبود وضعیت اقتصادی و نابرابری درآمدی ایجاد کنند.

از دیگر نتایج می‌توان به تأثیر منفی و معنادار متغیر رانت نفت بر نابرابری درآمدی در ایران اشاره کرد. ضریب تخمین شده برای این متغیر معادل $-0/090660$ است و نشان می‌دهد که افزایش رانت نفت منجر به نابرابری درآمدی در ایران می‌شود. تورم نیز یکی از متغیرهای معنادار بر نابرابری درآمدی در ایران محسوب می‌شود و طبق نتایج، در کوتاه‌مدت تورم با ضریب $0/046381$ تأثیر مثبت و معناداری بر نابرابری درآمدی دارد. درجه باز بودن تجارت در دوره جاری با ضریب $0/307104$ تأثیر مثبت و معناداری بر نابرابری درآمدی دارد و بعد از یک وقفه اثر درجه باز بودن تجارتی بر نابرابری درآمدی منفی شده است.

۴-۵. نتایج آزمون باند

در این پژوهش از آزمون باند برای بررسی وجود رابطه بلندمدت میان متغیرهای مدل استفاده می‌شود که نتایج حاصل از آزمون باند برای مدل مورد بررسی در این پژوهش در جدول زیر آمده است:

جدول ۶. نتایج آزمون باند مدل

۱۰٪		۵٪		۲/۵٪		۱٪		سطح معناداری
(۰)	(۱)	(۰)	(۱)	(۰)	(۱)	(۰)	(۱)	کران بالا و پایین
۲/۰۸	۳	۲/۳۹	۳/۳۸	۲/۷	۳/۷۳	۳/۰۶	۴/۱۵	مقادیر بحرانی
$F = 3/74$								آماره F محاسباتی

(منبع: یافته‌های پژوهش)

با توجه به نتایج موجود در جدول بالا، آماره F محاسبه‌شده از مقادیر بحرانی کران بالا کمتر است که بر اساس آن، فرضیه صفر آزمون F باند مبنی بر عدم وجود رابطه بلندمدت میان متغیرهای مدل رد می‌شود. بنابراین وجود رابطه بلندمدت میان متغیرها در چهار سطح احتمال تأیید می‌شود.

۵-۵. نتایج آزمون بلندمدت

بعد از تأیید وجود رابطه کوتاه‌مدت بین متغیرها، نتایج مدل در بلندمدت در جدول زیر آورده شده است:

جدول ۷. تخمین ضرایب بلندمدت

متغیر	ضریب	خطای معیار	آماره t	احتمال
نرخ رشد اقتصادی	۰,۰۰۱۷۴۵	۰,۰۰۱۲۷۴	۱,۳۷۶۵۵۱	۰,۱۸۲۵
تورم	۰,۱۷۱۵۶۵	۰,۰۷۶۰۳۰	۲,۴۰۹۴۵۴	۰,۰۲۴۸
رانت نفت	-۰,۱۹۰۳۸۳	۰,۰۷۶۰۳۰	-۲,۵۰۴۰۶۷	۰,۰۲۰۲
نرخ شهرنشینی	۰,۴۶۱۷۸۶	۰,۱۸۴۶۸۴	۲,۵۰۴۰۴۴	۰,۰۲۰۳
درجه باز بودن تجارت	۰,۴۴۶۱۷۹	۰,۱۷۴۰۴۳	۲,۵۶۳۶۲۰	۰,۰۱۷۷
عرض از مبدأ	-۰,۴۸۰۸۸۶	۰,۳۴۹۴۹۳	-۲,۳۷۵۹۵۰	۰,۱۸۲۷

(منبع: یافته‌های پژوهش)

در جدول بالا تخمین ضرایب بلندمدت مدل ARDL گزارش شده است. همان‌طور که نتایج نشان می‌دهد، به‌جز نرخ رشد اقتصادی، متغیرهای دیگر بر میزان نابرابری درآمدی در ایران اثرگذار بوده‌اند. تورم با ضریب ۰,۱۷۱۵ مثبت و معنادار بر نابرابری درآمدی دارد. این نتیجه نشان می‌دهد که افزایش در نرخ تورم می‌تواند به افزایش نابرابری درآمدی در کشور منجر شود. تورم به معنای افزایش عمومی قیمت‌ها و کاهش ارزش پول است. افزایش نرخ تورم باعث کاهش قدرت خرید و درآمد و افزایش هزینه‌های زندگی مردم می‌شود. در صورتی که درآمدها و دارایی‌ها در اثر تورم افزایش پیدا کند، ممکن است افرادی که در دارایی‌های غیرنقدی نظیر مسکن سرمایه‌گذاری دارند بهره‌برداری بیشتری داشته باشند و در نتیجه نابرابری درآمدی بهبود یابد.

با توجه به ضریب مثبت و معناداری که برای متغیر تورم به دست آمده است، می‌توان نتیجه گرفت که افزایش نرخ تورم در بلندمدت می‌تواند باعث افزایش نابرابری درآمدی در ایران شود. با توجه به ضریب متغیر رانت نفت که معادل ۰,۱۹۰۳- است، این متغیر تأثیر منفی و معناداری بر نابرابری درآمدی در ایران در افق زمانی بلندمدت دارد. این نتیجه حاکی از این است که افزایش در رانت نفت می‌تواند به نابرابری درآمدی در کشور کمک کند. متغیر شهرنشینی نیز با ضریب ۰,۴۶۱۷ تأثیر مثبت و معناداری بر نابرابری درآمدی در ایران در بلندمدت دارد و افزایش شهرنشینی با مهاجرت بیشتر از روستاها به شهرها اتفاق می‌افتد که این امر می‌تواند باعث افزایش حاشیه‌نشینی در شهرها شود و زمینه‌های افزایش نابرابری درآمدی و نابرابری را مهیا می‌سازد. بر اساس نتایج مشخص است که درجه باز بودن تجارتی اثر مثبت و معناداری در بلندمدت بر نابرابری درآمدی در ایران دارد؛ یعنی هر با واحد افزایش در درجه باز بودن تجارت، به‌میزان ۰,۴۴۶۱۷۹ واحد نابرابری درآمدی افزایش می‌یابد که این امر می‌تواند دلایل مختلفی از جمله دسترسی افراد محدودی به بازارهای بین‌المللی برای تجارت باشد که خود می‌تواند موجب افزایش نابرابری و نابرابری درآمدی باشد.

۶-۵. نتایج مدل تصحیح خطا

الگوی تصحیح خطا (ECM) به منظور بهبود تعادل‌های کوتاه‌مدت و تطابق آن‌ها با مقادیر بلندمدت به کار می‌رود. در ابتدا، با برآورد الگوی بلندمدت و اطمینان از وجود هم‌جمعی میان متغیرها، تمرکز بر شناسایی انحراف از تعادل‌ها قرار می‌گیرد. سپس با بهره‌گیری از الگوی تصحیح خطا، تعیین می‌شود که در هر دوره چقدر از این عدم تعادل‌ها به صورت اصلاحی باید رفع شوند. به عبارت دیگر، ECM نشان می‌دهد چگونه متغیرها به مقادیر تعادلی بلندمدت خود بازمی‌گردند و این امکان را فراهم می‌آورد تا هرگونه انحراف از تعادل به نحو متناسب و بهبودیافته تصحیح شود. نتایج حاصل از برآورد مدل تصحیح خطا در جدول زیر ارائه شده است:

جدول ۸. الگوی ECM برای مدل

متغیر	ضریب	آماره t	احتمال
CointEq(-1)	-۰,۴۱۴۸۲۶	-۶,۲۷۲۲۰۷	۰,۰۰۰۰
وقفه اول ضریب جینی	-۰,۰۵۰۴۶۱۷	-۵,۴۵۷۱۷۹	۰,۰۰۰۰
نرخ رشد اقتصادی	۰,۰۰۱۳۰۵	۵,۷۲۸۳۰۰	۰,۰۰۰۰
تورم	۰,۰۴۶۳۸۱	۵,۶۹۹۸۰۴	۰,۰۰۰۰
وقفه اول تورم	-۰,۰۲۶۸۲۸	-۵,۱۵۳۲۹۴	۰,۰۰۰۱
رانت نفت	-۰,۰۹۰۶۶۰	-۷,۴۳۳۶۴۲	۰,۰۰۰۰
وقفه اول رانت نفت	۰,۰۲۲۴۹۳	۲,۹۵۴۷۲۶	۰,۰۰۸۵
شهرنشینی	۰,۰۸۹۳۸۳	۴,۹۸۸۲۶۶	۰,۰۰۰۱
وقفه اول نرخ شهرنشینی	-۰,۱۲۲۷۰۷	-۶,۷۸۶۷۷۷	۰,۰۰۰۰
درجه باز بودن تجارت	۰,۳۰۷۱۰۴	۸,۵۵۹۴۳۳	۰,۰۰۰۰

(منبع: یافته‌های پژوهش)

پس از تأیید وجود رابطه بلندمدت و تخمین روابط بلندمدت خودرگرسیون با وقفه توزیعی، می‌توان با استفاده از الگوی تصحیح خطا به هم‌انباشتگی بین متغیرها پی برد. الگوی تصحیح خطا در واقع پیونددهنده نوسانات کوتاه‌مدت با مقادیر بلندمدت است. طبق نتایج حاصل از برآورد الگوی تصحیح خطا، مقدار ضریب تصحیح خطا ۰,۴۱- گزارش شده است. تفسیر این ضریب نشان می‌دهد در هر دوره ۰,۴۱ درصد عدم تعادل در مقدار نابرابری درآمدی در کوتاه‌مدت کاهش می‌یابد و به سوی روند بلندمدت خود تعدیل می‌شود.

به منظور بررسی خودهمبستگی، از آزمون LM استفاده می‌شود. در ادامه نتایج حاصل از آزمون فروض کلاسیک در مدل مورد بررسی در این پژوهش (نرمال بودن، عدم خودهمبستگی و واریانس همسانی) در جدول زیر ارائه شده است:

اقتصادی بر نابرابری درآمدی اثر معناداری نداشته است. نتایج حاصل از برآورد بلندمدت مدل خودرگرسیون با وقفه‌های توزیعی در پژوهش حاضر نشان می‌دهد نرخ شهرنشینی در طی دوره ۱۳۷۱ تا ۱۴۰۱ با میزان نابرابری درآمدی رابطه مستقیم و معناداری دارد. نتایج بیانگر این است از دیرباز شهرنشینی با توسعه و پیشرفت انسانی همراه بوده است، اما محیط‌های شهری می‌تواند منجر به نابرابری‌ها و مشکلات بهداشتی قابل توجهی شود. شهرنشینی به یک پدیده برگشت‌ناپذیر تبدیل شده و برای حل مشکلات شهر باید با ریشه‌های مشکل مانند وضعیت اجتماعی - اقتصادی نابرابری درآمدی شهری مقابله کرد؛ تا زمانی که شرایط زندگی در مناطق روستایی بهبود نیابد، افراد مهاجرت به محیط‌های شهری را ادامه خواهند داد. بنابراین، دولت‌ها و سازمان‌های توسعه‌ای باید بر روی سازگاری با چالش‌های شهرنشینی تمرکز کنند. در عین حال به دنبال مدیریت شهرنشینی بی‌برنامه باشند.

یافته‌های تجربی در این پژوهش نشان می‌دهد که رانت نفت تأثیر منفی و معناداری بر نابرابری درآمدی در ایران دارد و این نتایج مطابق مطالعه زارع و همکاران (۱۴۰۲) است. همچنین، نتایج نشان می‌دهد که تورم تأثیر مثبت و معناداری بر نابرابری درآمدی در ایران دارد. طبق نتایج، با توجه به ضریب مثبت و معناداری که برای متغیر تورم به دست آمده است، می‌توان نتیجه گرفت که افزایش نرخ تورم در بلندمدت می‌تواند باعث افزایش نابرابری درآمدی در ایران شود. باز بودن تجارت اثر مثبت و معناداری بر نابرابری و نابرابری درآمدی در ایران دارد. بر اساس نتایج، می‌توان نتیجه گرفت که افزایش درجه باز بودن تجارت تأثیر مثبت و معناداری بر نابرابری درآمدی در ایران در بلندمدت دارد.

با توجه به تأثیر مثبت رشد اقتصادی بر نابرابری درآمدی، پیشنهاد می‌شود دولت سیاست‌ها و برنامه‌هایی را برای ایجاد یک رشد اقتصادی پایدار و عادلانه، تسهیل امکانات اشتغال و آموزش و نیز ایجاد زیرساخت‌های اجتماعی مناسب در نظر بگیرد تا بهبود شرایط اقتصادی و نابرابری درآمدی در ایران را تسهیل کند. با توجه به اینکه شهرنشینی تأثیر مثبت و معناداری بر نابرابری درآمدی دارد، توصیه سیاستی این است که دولت باید سیاست‌های توزیعی عادلانه و برنامه‌های توسعه منطقه‌ای را اجرا کند تا نابرابری درآمدی را در ایران کاهش دهد و توسعه پایدار و عادلانه را در سطح کشور ترویج کند. تورم نیز به‌عنوان یکی از متغیرهای مؤثر در نابرابری درآمدی و نابرابری شناخته شده است؛ بنابراین، دولت باید سیاست‌های کنترل تورم، برنامه‌های حمایتی و اشتغال‌زایی را در پیش بگیرد تا بهبود شرایط اقتصادی و نابرابری درآمدی در برابر تورم را تسهیل کند.

طبق برآورد نتایج، درجه باز بودن تجارت تأثیر مثبت بر نابرابری درآمدی دارد؛ بنابراین، پیشنهاد می‌شود که دولت سیاست‌های تجاری منعطف، برنامه‌های آموزشی و مهارتی و توسعه زیرساخت‌های تجاری را ترکیب کند تا زمینه کاهش نابرابری درآمدی را ایجاد کند. با توجه به اثرگذاری منفی رانت نفت بر نابرابری درآمدی، دولت باید تنوع‌بخشی اقتصادی، برنامه‌های حمایتی و پایداری منابع نفتی را به‌منظور کاهش نابرابری درآمدی دنبال کند.

تأمین مالی

نویسندگان اعلام می‌کنند که هیچ حمایت مالی برای این پژوهش وجود ندارد.

مشارکت نویسندگان

نویسندگان، ضمن رعایت اخلاق نشر، اعلام می‌دارند با سهم یکسان در این پژوهش مشارکت داشته‌اند.

تضاد منافع

نویسندگان اعلام می‌کنند که هیچ تضاد منافع برای این پژوهش وجود ندارد.

منابع

احمدی شادمهری، محمدطاهر؛ قائد، ابراهیم؛ مرادی، مژگان. (۱۳۹۹). «عوامل مؤثر بر نابرابری توزیع درآمد در ایران با تأکید بر نقش مهاجرت و شهرنشینی». *مطالعات جمعیتی*، ۵(۱)، ۱۲۷-۱۴۷.

https://jips.nipr.ac.ir/article_108264.html?lang=fa

افقه، مرتضی؛ مطلب‌نژاد، مرجان؛ غیث‌ساوی، عبدالخالق. (۲۰۱۹). «بررسی تأثیر جهانی‌شدن و رشد اقتصادی بر نابرابری درآمدی در ایران». *سیاست‌های مالی و اقتصادی*، ۷(۲۵)، ۳۱-۵۷.

<http://qjefep.ir/article-1-758-fa.html>

دهقانی، علی؛ حسینی، سید محمدحسن؛ فتاحی، محمد؛ حکمتی فرید، صمد. (۱۳۹۶). «بررسی رابطه بین رشد اقتصادی و توزیع درآمد در ایران طی دوره ۱۳۹۳-۱۳۵۰، رهیافت رگرسیون غیرخطی انتقال ملایم».

<https://www.sid.ir/paper/226457/fa>. ۲۱۳-۲۳۶، (۲۱)۶، *مطالعات اقتصادی کاربردی ایران*.

زارع چمازکتی، محمدرضا؛ کریمی موغاری، زهرا؛ زروکی، شهریار. (۱۴۰۲). «تأثیر رشد اقتصادی بر نابرابری درآمدی: مطالعات تطبیقی برنامه اول و سوم توسعه». *پژوهش‌نامه اقتصادی*، ۲۲(۲)، ۹۵-۱۱۸.

<https://doi.org/10.22054/joer.2023.71903.1111>

سوری، علی. (۱۴۰۰). *اقتصادسنجی همراه با کاربرد ایویوز و استاتاستیک*. تهران: نور علم.

شاه‌آبادی، ابوالفضل؛ ساری‌گل، سارا. (۱۳۹۲). «بررسی مقایسه‌ای تأثیر نوآوری بر نابرابری درآمد کشورهای اوپک و کشورهای منتخب توسعه‌یافته».

رشد فناوری، ۹(۳۵)، ۱-۱۰. <http://www.roshdefanavari.ir/fa/Article/20050/FullText>

مهری، زهرا. (۱۳۹۹). «بررسی رابطه علی رشد اقتصادی و نابرابری درآمدی در منتخب استان‌های ایران (رهیافت علیت پانلی کونیا)». *مطالعات نوین بانکی*، ۳(۹)، ۹۱-۱۱۴.

<https://2.189.160.148/fa/article/download/457641>

نوبهار، الهام؛ پناهی، حسین؛ مهری، زهرا. (۱۴۰۲). «بررسی رابطه بین نابرابری درآمد، شهرنشینی و رشد اقتصادی در استان‌های ایران». *برنامه‌ریزی و بودجه*، ۲۸(۱)، ۹۷-۱۲۲.

<http://dx.doi.org/10.61186/jpbud.28.1.97>

راجی اسدآبادی، محسن؛ سیدنورانی، محمدرضا. (۱۳۹۸). «بررسی تأثیر شهرنشینی بر نابرابری درآمد در ایران».

بررسی‌های آمار رسمی ایران، ۳۰(۲)، ۳۴۰-۳۵۹. <https://ijoss.srtc.ac.ir/article-1-346-fa.html>

References

Adams, S., & Klobodu, E. K. M. (2019). "Urbanization, economic structure, political regime, and income inequality". *Social Indicators Research*, 142, 971-995. <https://doi.org/10.1007/s11205-018-1959-3>

Afghah, M., Motaleb Nejad, M., & Ghobeyshavi, A. (2019). "The effect of globalization and economic growth on poverty in Iran". *Quarterly Journal of Fiscal and Economic Policies*, 7(25), 31-57. [In Persian]. <http://qjefp.ir/article-1-758-fa.html>

Ahmadi Shadmehri, M., Ghaed, E., & Moradi, M. (2019). "The influencing factors of income inequality in Iran with emphasis on the role of migration and urbanization". *Iranian Population Studies*, 5(1), 127-147. [In Persian]. https://jips.nipr.ac.ir/article_108264.html?lang=en

Amar, S., & Pratama, I. (2020). "Exploring the link between income inequality, poverty reduction and economic growth: An ASEAN perspective". *International Journal of Innovation, Creativity and Change*, 11(2), 24-41.

Cuong, N. V. (2014). "Does urbanization help poverty reduction in rural areas? Evidence from a developing country". *Working Paper*. HAL-PSE (pp. 165-178). HAL-PSE. <https://halshs.archives-ouvertes.fr/halshs-01068266/document>

Dehghani, A., Hosseini, S. M. H., Fattahy, M., & Hekmatifarid, S. (2017). "The impact of economic growth on Iranian income distribution (Nonlinear LSTAR approach)". *Journal of Applied Economics Studies in Iran*, 6(21), 213-236. [In Persian]. <https://doi.org/10.22084/aes.2017.1804>

Ghaffari, H., Nouri, M., & Younesi, A. (2016). "Evaluating the efficiency of the tax system and its impact on economic growth". *Macroeconomics Research Journal*, 11(21), 155-177. <https://doi.org/10.22080/iejm.2017.9777.1470>

Kaldor, N. (1957). "A model of economic growth". *The Economic Journal*, 67(268), 591-624. <https://doi.org/10.2307/2227704>

Kuznets, S. (1955). "Economic growth and income inequality". *The American Economic Review*, 45(1), 1-28. <https://assets.aeaweb.org/asset-server/files/9438.pdf>

- Mansi, E., et al. (2020). "Poverty—A challenge for economic development? Evidences from Western Balkan countries and the European Union". *Sustainability*, 12(18), 7754. <https://doi.org/10.3390/su12187754>
- Mehri, Z. (2020). "Investigating the causal relationship between economic growth and income inequality in selected provinces of Iran (Panel causality approach of Konya)". *Modern Banking Studies*, 3(9), 91-114. [In Persian]. <https://2.189.160.148/fa/article/download/457641>
- Mogess, Y. K., Eshete, Z. S., & Alemaw, A. T. (2023). "Economic growth and poverty reduction: Evidence from Sub-Saharan African (SSA) countries". *Poverty & Public Policy*, 15(2), 251-278. <https://doi.org/10.1002/pop4.364>
- Nathaniel, S. P. (2020). "Modelling urbanization, trade flow, economic growth and energy consumption with regards to the environment in Nigeria". *GeoJournal*, 85(6), 1499-1513. <https://www.jstor.org/stable/48730602>
- Nguyen, H. T. T., et al. (2020). "The effect of economic growth and urbanization on poverty reduction in Vietnam". *The Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 7(7), 229-239. <https://doi.org/10.13106/jafeb.2020.vol7.no7.229>
- Nobahar, E., Panahi, H., & Mehri, Z. (2023). "Investigating the relationship between income inequality, urbanization, and economic growth in provinces of Iran". *Journal of Economic Policy Research*, 28(1), 97-122. [In Persian]. <https://doi.org/10.61186/jpbud.28.1.97>
- Nwosa, P. I., & Ehinomen, C. (2020). "Inequality, poverty and economic growth in Nigeria". *EuroEconomica*, 39(2), 85-93. <https://dj.univ-danubius.ro/index.php/EE/article/download/293/478>
- Raji Asadabadi, M., & Seyed Nourani, M. (2019). "The effect of urbanization on income inequality in Iran". *Iranian Journal of Official Statistics Studies*, 30(2), 340-359. [In Persian]. <http://ijoss.srtc.ac.ir/article-1-346-fa.html>
- Rauch, J. E. (1991). "Economic development, urban underemployment, and income inequality". *Working Paper No. 3758*. National Bureau of Economic Research. <https://doi.org/10.3386/w3758>
- Ros, J. (2001). *Development theory and the economics of growth*. University of Michigan Press.
- Shah, A. (2013, January 7). "Poverty facts and stats". In *Global issues: Social, political, economic and environmental issues that affect us all*. <https://www.globalissues.org/article/26/poverty-facts-and-stats>

- Shahabadi, A., & Sarygol, S. (2013). “Comparative study of the effect of innovation on income inequality”. *Journal of Technology Development Management*, 9(35), 1-10. [In Persian]. <http://jiu.ir/en/Article/20050>
- Suri, A. (2021). *Econometrics with the use of Eviews and Stata*. Noore Elm. [In Persian].
- Zare Chamazakhti, M. R., Karimi Moughari, Z., & Zaroki, S. (2022). “The impact of economic growth on poverty: A comparative study of the first and third development plans”. *Economics Research*, 22(85), 95-118. [In Persian]. <https://doi.org/10.22054/joer.2023.71903.1111>
- Zulher, Z., & Ratnasih, C. (2021). “Financial development and poverty reduction in developing countries”. *Accounting*, 7(3), 667-674. <https://doi.org/10.5267/j.ac.2020.12.010>